

απαγορεύεται η χρήση χημικών ουσιών και να προωθηθούν οι βιοκαλλιέργειες. Η επίτευξη των στόχων αυτών θα πραγματοποιηθεί με την παροχή τεχνικής βοήθειας και ενισχύσεων από την Υπηρεσία του Πάρκου. Το νέο είδος παραγωγής θα μπορούσε να τροφοδοτεί μια τοπική αγορά προϊόντων υψηλής ποιότητας, η οποία θα βασίζεται σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής και κυρίως στον τουρισμό.

Οι περιοχές οι οποίες προορίζονται για παραδοσιακές καλλιέργειες (χρωματισμένες κίτρινες στους χάρτες) βρίσκονται στις όχθες του κυρίου παραποτάμου του Κηρέα και γύρω από τη Δαφνούσα.

Για τις ζώνες C3 πρέπει να θεσπισθούν κανόνες ανάλογοι με αυτούς που θα ισχύουν στις ζώνες C1. Εκτός από τη διατήρηση του περιβάλλοντος, οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να καθορίζουν τις χρήσεις των υφιστάμενων κτιρίων και τους συντελεστές δόμησης.

5.9 Ζώνη D: Ορυχεία

Οι ζώνες των ορυχείων (ζώνες D), οι οποίες είναι χρωματισμένες γκρι στους χάρτες, αποτελούν τον χώρο διεξαγωγής της βασικότερης οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής, η οποία απασχολεί υψηλό ποσοστό του υπάρχοντος εργατικού δυναμικού.

Η παρουσία των ορυχείων επηρεάζει καθοριστικά την νοοτροπία και τη σύνθεση του πληθυσμού της περιοχής. Μολονότι τα ορυχεία προκαλούν εμφανείς αλλοιώσεις του περιβάλλοντος και η ύπαρξή τους αντίκειται στη φιλοσοφία και τους στόχους του Πάρκου ως προστατευόμενης περιοχής, η παρουσία τους πρέπει να θεωρηθεί ως δεδομένη. Ο περιορισμός των αλλοιώσεων του περιβάλλοντος είναι δυνατός μόνο στο πλαίσιο ενός μακροπρόθεσμου σχεδιασμού με στόχους τη δημιουργία δυνατοτήτων εναλλακτικής απασχόλησης και τη μείωση των εξορυκτικών δραστηριοτήτων ή την αναδιάρθρωσή τους κατά τρόπο που να ελαχιστοποιεί τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις.

Εν τω μεταξύ πρέπει να εκπονηθούν σχέδια για την αποκατάσταση και την ανάπλαση υποβαθμισμένων περιοχών ή την χρησιμοποίησή τους για κοινωνικούς, τουριστικούς και πολιτιστικούς σκοπούς.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι δυνατόν να προβλεφθεί μια μόνιμη μορφωτική "έκθεση" με θέμα την εξορυκτική δραστηριότητα και του ρόλου της στον τοπικό πολιτισμό, την οικονομία και τη διαμόρφωση του φυσικού τοπίου.

5.10 Ζώνη E: Το Προκόπι

Η ζώνη E (με γκριζες γραμμές στους χάρτες) περιλαμβάνει το χωριό Προκόπι. Η περιοχή αυτή προορίζεται για την επέκταση του οικισμού. Τα όριά της καθορίστηκαν με βάση τα δεδομένα των σημερινών τάσεων για επέκταση: Τα όρια αυτά πρέπει να ελεγχθούν και ενδεχομένως να τροποποιηθούν σύμφωνα με τα υπάρχοντα ή τα προβλεπόμενα πολεοδομικά σχέδια. Οι χώροι για την κατασκευή των κτιρίων και για τις δραστηριότητες που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία του Πάρκου πρέπει να περιλαμβάνονται στη ζώνη αυτή. Συγκεκριμένα προβλέπονται τα εξής κτίρια: ένα μουσείο φυσικής και πολιτιστικής ιστορίας, ένα κέντρο επισκεπτών, ένας ξενώνας νεότητας και ένα πολυδύναμο αθλητικό κέντρο που θα προσφέρει δυνατότητες και για

διαλέξεις, συνέδρια κτλ. και θα αποτελεί έναν πόλο αναψυχής που θα δώσει νέα πνοή στο Προκόπι.

5.11 Μνημεία της φύσης

Ο όρος "μνημείο της φύσης" έχει προ πολλού εισαχθεί στην διεθνή ορολογία που αφορά την προστασία του περιβάλλοντος: προσδιορίζει ένα φυσικό στοιχείο (για παράδειγμα έναν γεωλογικό σχηματισμό, ένα αιωνόβιο δέντρο, έναν σαφώς καθορισμένο βιότοπο κτλ. Σε σχέση με το περιβάλλον το φυσικό αυτό στοιχείο είναι μοναδικό από αισθητική, ιστορική, πολιτισμική ή μορφωτική και επιστημονική άποψη.

Για το λόγο αυτό ένα "μνημείο της φύσης" απαιτεί ιδιαίτερες μορφές προστασίας. Εκτός από την φυσική προστασία ή την αποκατάστασή του πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα και για την πλήρη ανάδειξή του.

Δύο ιδιαίτερα στοιχεία προτείνεται να χαρακτηρισθούν "μνημεία της φύσης" στο χώρο του Πάρκου: ο μεγάλος πλάτανος και οι διδυμοί πλάτανοι. Αναμφίβολα, δεν είναι τα μόνα στην προστατευόμενη περιοχή και είναι βέβαιο ότι η έρευνα θα επιτρέψει τον εντοπισμό και άλλων στοιχείων ικανών να χαρακτηρισθούν "μνημεία της φύσης".

5.12 Οδικό δίκτυο

Το Διαχειριστικό Σχέδιο προβλέπει τη ρύθμιση της κυκλοφορίας στο Πάρκο: εκτός από την εθνική οδό, έχουν εντοπισθεί οι κυριότεροι αμαξιτοί δρόμοι που είναι απαραίτητοι για την εσωτερική επικοινωνία και την αξιοποίηση του συνόλου της περιοχής.

Πρέπει να προβλεφθούν έργα για τη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας αυτών των δρόμων, λαμβάνοντας παράλληλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Για όλους τους άλλους δρόμους, όπως οι δασικοί δρόμοι ή οι ζώνες πυρασφάλειας, πρέπει να ισχύουν κανόνες που να απαγορεύουν την κυκλοφορία γενικά αλλά να επιτρέπουν την διέλευση των κατοίκων της περιοχής για λόγους εργασίας, όπως για τη μετάβαση στους αγρούς, την υλοτομία κτλ. εκτός από τις ζώνες Α1 και Β1, όπου η κυκλοφορία οχημάτων θα απαγορεύεται πλήρως και τις ζώνες Α2, όπου θα απαγορεύεται σε ορισμένες εποχές του έτους, όταν θα κλείνονται για λόγους προστασίας. Ο κανονισμός λειτουργίας του Πάρκου θα προβλέπει ποιούς δρόμους και ποιές διαδρομές θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούν οι ασυνόδευτοι επισκέπτες και οι επισκέπτες που συνοδεύονται από οδηγούς του Πάρκου καθώς και σε ποιούς δρόμους θα επιτρέπεται μια περιορισμένη και ελεγχόμενη κυκλοφορία.

6. Η δημιουργία του Πάρκου και οι στόχοι του

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η δημιουργία του Φυσικού Πάρκου στο Καντήλι, έχει σκοπό την εφαρμογή των αρχών του "δυναμικού σχεδιασμού για την αειφορική ανάπτυξη" (ή αυτοσυντηρούμενη, sustainable) στην προστατευόμενη περιοχή.

Αυτή η κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη βασίζεται σε ορισμένες θεμελιώδεις αρχές, όπως:

- η διατήρηση των ισορροπιών και των οικολογικών διαδικασιών που είναι αναγκαίες για τη ζωή,
- η διατήρηση της μεγαλύτερης δυνατής ποικιλότητας των ειδών και των οικοσυστημάτων
- ο ορθολογικός σχεδιασμός και η συνετή χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων.

Η προσέγγιση αυτή συνεπάγεται ότι τόσο τον σχεδιασμό νέων αναπτυξιακών προγραμμάτων, όσο παρεμβάσεις που σχετίζονται με συμβατές οικονομικές δραστηριότητες καθώς και τη δημιουργία δυνατοτήτων για την αναβάθμιση και την αναβίωση παραδοσιακών δραστηριοτήτων που σήμερα έχουν εγκαταλειφθεί ή διεξάγονται με απηρχαιωμένες μεθόδους.

Η ομάδα εργασίας, εκτός από την παρουσίαση προτάσεων για την προστασία και τις χρήσεις γης, θεωρεί σημαντικό να προτείνει μια πρώτη δέσμη προγραμμάτων για παρεμβάσεις στον χώρο, οι οποίες μπορούν να υλοποιηθούν μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, αφ'ης στιγμής δημιουργηθεί το Πάρκο.

Οι προτάσεις αφορούν παρεμβάσεις για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, την ερμηνεία του φυσικού χώρου. Συνδυάζονται με προτάσεις για προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης με στόχο την ανάπτυξη των επιχειρηματικών ικανοτήτων των κατοίκων της περιοχής του Πάρκου (κυρίως των νέων).

Προφανώς, οι προτάσεις αυτές δεν εξαντλούν το φάσμα όλων των δυνατών παρεμβάσεων. Πρόσθετες παρεμβάσεις θα πρέπει να σχεδιασθούν από την Υπηρεσία του Πάρκου με βάση τις ανάγκες και τις επιδιώξεις του πληθυσμού και τις φυσικές δυνατότητες της περιοχής.

6.1 Τουρισμός και κατασκηνώσεις (Χάρτης 4)

Ο πληθυσμός της περιοχής θα έχει οπωσδήποτε κοινωνικά και οικονομικά οφέλη από τη δημιουργία του Φυσικού Πάρκου, χάρη στη διατήρηση των φυσικών πόρων, αλλά κυρίως χάρη στην εφαρμογή και την διαχείριση των προγραμμάτων και των παρεμβάσεων που περιγράφονται σε αυτό το Διαχειριστικό Σχέδιο. (Για την ορθή ερμηνεία του όρου "διατήρηση των φυσικών πόρων" βλ. τον ορισμό που περιλαμβάνεται στο κείμενο "World Conservation Strategy" που εκδόθηκε από το Διεθνές Ταμείο για την Προστασία της Φύσης CWWF).

Το πρώτο στοιχείο το οποίο θα μπορούσε να δώσει μια νέα ώθηση προς την επιθυμητή κατεύθυνση είναι η ανάπτυξη ενός νέου είδους τουρισμού που συνδυάζεται με τη γνώση της φυσικής και της πολιτισμικής ιστορίας της περιοχής του Πάρκου και που θα κατανέμεται σε όλες τις εποχές του έτους.

Σήμερα, ο τουρισμός που παρουσιάζει ενδιαφέρον για το Προκόπι είναι δύο ειδών: ο θερινός τουρισμός (οι τουρίστες που περνούν από εκεί κατευθυνόμενοι προς τις παραλίες της Βόρειας Εύβοιας) και οι προσκυνητές στον Όσιο Ιωάννη τον Ρώσσο.

Αυτές οι μορφές τουρισμού είναι ωστόσο περιορισμένες και μέχρι στιγμής δεν έχουν συμβάλει σε σημαντική αύξηση της απασχόλησης του πληθυσμού που ζει στο Προκόπι, ούτε άμεσα (διανυκτερεύσεις, εστιατόρια κτλ.) ούτε έμμεσα (παραγωγή και εμπορία γεωργικών προϊόντων, προϊόντων χειροτεχνίας κτλ.).

Στους στόχους του Πάρκου συγκαταλέγεται και η προσπάθεια να αντιστραφεί η κατάσταση αυτή με τη δημιουργία υποδομής και πόλων έλξης ενός μεγαλύτερου αριθμού τουριστών επί περισσότερους μήνες τον χρόνο.

Στην παρούσα φάση, οι προτεινόμενες κατευθύνσεις για την ανάπτυξη και τη διαχείριση του τουρισμού στο Πάρκο έχουν δύο σκέλη.

Το ένα προβλέπει την προώθηση του τουρισμού που σχετίζεται με τον αθλητισμό, τα συνέδρια και τις επιστημονικές δραστηριότητες. Το είδος αυτό του τουρισμού εξαρτάται άμεσα από τη δημιουργία του Πάρκου και από τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων και των εγκαταστάσεων που πρέπει να δημιουργηθούν. Με άλλα λόγια, είναι αναγκαίο να καταρτισθεί και να εφαρμοσθεί ένα πειραματικό πρόγραμμα που θα χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους και πόρους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το πρόγραμμα αυτό θα αποβλέπει στη δημιουργία ενός σχετικού κέντρου με πανελλήνια εμβέλεια στο πλαίσιο των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων ή μιας ανάλογης πρωτοβουλίας.

Το κέντρο αυτό θα πρέπει να ειδικευθεί σε αθλήματα, όπως η τοξοβολία, η ιππασία, το πένταθλο και γενικά σε αθλήματα που απαιτούν μεγάλες υπαίθριες εκτάσεις και συνεχή επαφή με το φυσικό περιβάλλον.

Οι εγκαταστάσεις του Κέντρου θα πρέπει να δημιουργηθούν σε άμεση γειτνίαση με το Προκόπι σε εκτάσεις που προβλέπονται για οικιστική ανάπτυξη. Οι εγκαταστάσεις αυτές θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούνται για συνέδρια, σειρές μαθημάτων, επιστημονικά σεμινάρια εθνικού ή διεθνούς χαρακτήρα.

Η Υπηρεσία του Πάρκου θα πρέπει να είναι σε θέση να καταρτίζει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα προγράμματα, να θεσπίζει κανόνες εφαρμογής και να εκπονεί σχέδια για τη διαχείριση και την προώθηση του Κέντρου.

Το δεύτερο σκέλος της τουριστικής ανάπτυξης αφορά βραχυπρόθεσμες ως μεσοπρόθεσμες παρεμβάσεις που θα αποβλέπουν στη δημιουργία του δικτύου των εγκαταστάσεων που υπάρχουν σε όλα τα Φυσικά Πάρκα.

Συγκεκριμένα προτείνεται, ήδη στην παρούσα φάση, η δημιουργία μονοπατιών, χώρων σταθμεύσεως και διημέρευσης, κέντρων επισκεπτών, σηματοδοτημένων διαδρομών, χώρων περιβαλλοντικής ερμηνείας, κλπ. Τα έργα αυτά μπορούν να γίνουν απευθείας από την Υπηρεσία του Πάρκου με μικρή επένδυση και απόδοση σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι προτεινόμενες εγκαταστάσεις προορίζονται για χρήσεις, οι οποίες, μολονότι θεωρούνται "δευτερεύουσες", αποτελούν σημαντικό στοιχείο της περιβαλλοντικής, κοινωνικής, οικονομικής και θεσμικής οργάνωσης του Πάρκου και για τον λόγο αυτό πρέπει να αξιολογηθούν και να σχεδιασθούν με προσοχή.

Συγκεκριμένα, πρέπει να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις του τουρισμού στους φυσικούς πόρους, στη διατήρηση των οποίων αποβλέπει η δημιουργία του Πάρκου, καθώς και οι θέσεις εργασίας που μπορούν να δημιουργηθούν με σωστό σχεδιασμό ή τέλος, τα προβλήματα που σχετίζονται με την επιτήρηση, την πρόσβαση των επισκεπτών, την βοήθεια που απαιτεί η καθαρά τεχνική διαχείριση και έλεγχος του Πάρκου.

Οι παραπάνω παρεμβάσεις και εγκαταστάσεις έχουν προσδιορισθεί και σημειώνονται στους χάρτες.

Αυτό το μέρος του Σχεδίου περιγράφει τη σημασία τους για το Πάρκο. Έχουν δοθεί ορισμένες οδηγίες για τη διαχείρισή τους και, όπου αυτό ήταν δυνατό, έχουν προταθεί κανονισμοί λειτουργίας. Οι προτάσεις αυτές πρέπει φυσικά να εναρμονισθούν με την ελληνική νομοθεσία.

6.1.1 Πύλες εισόδου στο Πάρκο

Για να υπάρχει η δυνατότητα να προσφέρονται στους τουρίστες οι πρώτες χρήσιμες και απαραίτητες πληροφορίες για την επίσκεψη του Πάρκου, πρέπει να δημιουργηθούν στις κύριες "εισόδους" πύλες στις οποίες θα υπάρχουν οι σχετικές οδηγίες και η εξήγηση των σημάτων.

Κατάλληλοι πίνακες με τον χάρτη της περιοχής, τη θέση των κέντρων επισκεπτών, των μουσείων κτλ. θα παρέχουν στον τουρίστα που αγνοεί ακόμα και την ύπαρξη του Πάρκου, τις πρώτες πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή.

Τα κριτήρια για της Πύλες Εισόδου στο Πάρκο είναι τα εξής:

- πρέπει να δημιουργηθούν στις κυριότερες οδικές προσβάσεις στο Πάρκο
- πρέπει να προβλέπεται χώρος για προσωρινή στάθμευση κοντά σε κάθε Πύλη
- για την καλύτερη ανάδειξη των Πυλών Εισόδου στο Πάρκο και για τη διάκριση τους από άλλα σήματα ή χώρους σταθμεύσεως πρέπει να δημιουργηθούν στις Πύλες παρτέρια με λουλούδια, φυσικοί φράκτες, πάγκοι, κάδοι απορριμάτων κτλ.

Θέσεις:

Σε πρώτη φάση προβλέπεται να δημιουργηθούν Πύλες εισόδου στα εξής σημεία των κυριότερων οδικών προσβάσεων:

- Πύλη Αγίου Γεωργίου, κοντά στο εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου στη νότια είσοδο του Πάρκου
- Πύλη Μαντουδίου, στην εθνική οδό που συνδέει το Προκόπι με το Μαντούδι, στην βόρεια είσοδο του Πάρκου

Θα είναι δυνατόν να δημιουργηθούν και άλλες πύλες σε δευτερεύουσες οδικές προσβάσεις. Η θέση τους σημειώνεται στους χάρτες.

6.1.2 Χώρος σταθμεύσεως και προσωρινής διαμονής

Οι χώροι σταθμεύσεως και προσωρινής διαμονής στο Πάρκο προορίζονται για τους επισκέπτες που μένουν μια μόνον ημέρα. Είναι υπαίθριοι χώροι εφοδιασμένοι με τραπέζια, πάγκους, ψησταριές, κάδους απορριμάτων και κατάλληλους χώρους για τη στάθμευση των αυτοκινήτων.

Κατά προτίμηση οι χώροι αυτοί πρέπει να δημιουργηθούν κοντά στα χωριά, τα κέντρα επισκεπτών, σε σημεία κατά μήκος σηματοδοτημένων διαδρομών και όπου η παρουσία τουριστών τους καθιστά αναγκαίους.

Για τη δημιουργία και τη λειτουργία των χώρων σταθμεύσεως και προσωρινής διαμονής πρέπει

να πληρούνται οι εξής απαιτήσεις:

- κάθε χώρος σταθμεύσεως και προσωρινής διαμονής πρέπει να σηματοδοτείται με κατάλληλη πινακίδα
- σε κάθε χώρο σταθμεύσεως και προσωρινής διαμονής πρέπει να προβλέπεται ένας χώρος για τη στάθμευση των αυτοκινήτων, το μέγεθος του οποίου θα καθορίζεται από τον αριθμό των επισκεπτών που είναι δυνατόν να δεχθεί η περιοχή. Οι χώροι αυτοί πρέπει να δημιουργούνται σε απόσταση 10 ως 50 μέτρων από τον χώρο προσωρινής διαμονής
- το έδαφος του χώρου προσωρινής διαμονής, όπως και του χώρου σταθμεύσεως πρέπει να παραμένει στη φυσική του κατάσταση, αλλά μπορούν να κατασκευασθούν διάδρομοι που θα επιτρέπουν την πρόσβαση σε αναπήρους με αναπηρικά οχήματα
- οι θέσεις για το κάθε αυτοκίνητο πρέπει να χωρίζονται μεταξύ τους με ξύλινους φράκτες ή με πέτρες στο έδαφος. Το ελάχιστο εμβαδόν για κάθε θέση είναι 20 m²
- ένα κατάλληλο σύστημα σημάτων θα υπενθυμίζει τους κανόνες που πρέπει να τηρούνται (δεν πρέπει να αφήνονται απορρίμματα, οι φωτιές να ανάβονται μόνο στις προβλεπόμενες εστίες κτλ.),
- για κάθε έξι άτομα πρέπει να προβλέπεται ένα ξύλινο τραπέζι με τους αντίστοιχους πάγκους, το οποίο θα είναι στερεωμένο σταθερά στο έδαφος,
- ο ελεύθερος χώρος γύρω από κάθε τραπέζι πρέπει να είναι περίπου 30 m²
- οι χώροι που διαθέτουν περισσότερα από ένα τραπέζια θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με μια πέτρινη εστία για κάθε τέσσερα τραπέζια. Η εστία αυτή θα βρίσκεται σε ασφαλή απόσταση από τη βλάστηση
- τουλάχιστον δύο ευρύχωροι κάδοι απορριμμάτων θα πρέπει να βρίσκονται τοποθετημένοι στα άκρα του χώρου. Πρέπει να είναι σηματοδοτημένοι σταθερά τοποθετημένοι και να μην μπορούν να ανοιχθούν από τα ζώα.

Θέσεις:

Σε πρώτη φάση προβλέπονται οκτώ χώροι σταθμεύσεως και προσωρινής διαμονής, ομοιόμορφα κατανεμημένοι στο Πάρκο. Οι θέσεις τους σημειώνονται στους χάρτες.

6.1.3 Θέσεις και χώροι για κατασκήνωση

Η πείρα από τη λειτουργία των πάρκων και των περιοχών προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος σε όλο τον κόσμο έχει δείξει ότι ο υπαίθριος τουρισμός (σκηνές, τροχόσπιτα) έχει τη δυνατότητα να πληροί ταυτόχρονα τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και τις απαιτήσεις για την ανάπτυξη, εφόσον τα κτίρια και οι εγκαταστάσεις δεν εκφυλίζονται σε μόνιμες κατασκευές που καταλαμβάνουν το χώρο.

Επιπλέον, λόγω των χαρακτηριστικών του και των στόχων που επιδιώκονται, το Πάρκο προσφέρεται για σύντομη διαμονή και ταχεία εναλλαγή των επισκεπτών.

Δύο ως τρεις ημέρες επαρκούν για μια όχι τόσο επιπόλαιη γνωριμία με τις φυσικές καλλονές του Πάρκου. Η σύντομη αυτή διαμονή γεννά στον επισκέπτη την επιθυμία να επιστρέψει σε μια άλλη εποχή του έτους. Ο ατομικός τουρισμός μικρής κλίμακος (μεμονωμένα άτομα, ομάδες, οικογένειες) είναι η καταλληλότερη μορφή τουρισμού για το Πάρκο. Αναμφίβολα, μεταξύ όλων των μορφών διανυκτερεύσεων, τα ιδιωτικά κινητά μέσα, όπως είναι τα αυτοκινούμενα και τα

ρυμουλκούμενα τροχόσπιτα, είναι τα μόνα που εξασφαλίζουν τη μεγαλύτερη δυνατή ροή τουριστών χωρίς δεσμεύσεις γης, καθώς και τη μεγαλύτερη δυνατή "διάχυση" των τουριστών σε μέρη εκτός των κυρίων αρτηριών και εκτός εποχής.

Αυτή η μορφή τουρισμού δεν απαιτεί ειδικές εγκαταστάσεις και μπορεί να εξυπηρετηθεί από την ήδη υπάρχουσα υποδομή που εξυπηρετεί και τους κατοίκους της περιοχής.

Οι σκηνές προβλέπεται ότι θα παίζουν επίσης κυρίαρχο ρόλο για τις διανυκτερεύσεις στο Πάρκο, τόσο για τις επισκέψεις που διαρκούν πάνω από μια μέρα, όσο και για τις διανυκτερεύσεις οργανωμένων ομάδων.

Οι προτάσεις για την ανάπτυξη του "υπαίθριου" τουρισμού στην περιοχή του Πάρκου είναι οι εξής:

A) Για τους χώρους των κατασκηνώσεων ("camping grounds"), η Υπηρεσία του Πάρκου, λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομοθεσία, θα πρέπει να καταρτίσει ειδικούς κανόνες ώστε οι κτιριακές και άλλες εγκαταστάσεις να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Συγκεκριμένα, πρέπει να προβλεφθεί ότι:

- 1) Η κατασκευή στεγάστρων, σκεπαστών διαδρόμων και οπδήποτε αλλοιώνει τον φυσικό χώρο απαγορεύεται. Για παράδειγμα, πρέπει να απαγορεύονται τα στέγαστρα με επιφάνεια πάνω από 8 m² ανά αυτοκίνητο και η παραμονή πάνω από 30 ημέρες
- 2) σε εποχές εκτός από τις περιόδους αιχμής, τα αυτοκίνητα πρέπει να σταθμεύουν σε κατάλληλο χώρο διαφορετικό από τον κύριο χώρο σταθμεύσεως. Ο χώρος αυτός πρέπει να είναι περιφραγμένος και κατά το δυνατόν αθέατος. Τα αυτοκίνητα που δεν χρησιμοποιούνται συνεχώς πρέπει να μεταφέρονται στο χώρο αυτό,
- 3) πρέπει να προβλέπεται η κυκλική εναλλαγή του 30% των θέσεων που προορίζονται για κινητές εγκαταστάσεις ώστε να είναι δυνατή η φυσική τους αποκατάσταση και η τεχνική τους συντήρηση,
- 4) η υποδοχή κινητών μέσων που δεν διαθέτουν "αυτάρκεια", όπως είναι οι σκηνές, τα αυτοκίνητα, τα μη πλήρως εξοπλισμένα τροχόσπιτα κτλ. πρέπει να επιτρέπεται μόνο ύστερα από κράτηση ή εκ περιτροπής και για περιορισμένο αριθμό επισκεπτών στις εποχές εκτός της περιόδου αιχμής,
- 5) πρέπει να κατασκευασθούν εγκαταστάσεις κοντά στην είσοδο του χώρου για την εκκένωση των χημικών WC των τροχόσπιτων, βρύσες για ανεφοδιασμό σε νερό και εγκαταστάσεις για πλύσιμο/καθαρισμό,
- 6) το αποχετευτικό σύστημα του χώρου πρέπει να πληροί την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των υδάτων.

Αν η σύνδεση με το κοινοτικό αποχετευτικό δίκτυο ή ο καθαρισμός σε μονάδα καθαρισμού στον χώρο της κατασκήνωσης είναι αδύνατος, τα λύματα πρέπει να διοχετεύονται σε στεγανούς βόθρους. Η εκκένωση πρέπει να γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από ειδικευμένο προσωπικό.

Θέσεις:

Η περιοχή του πάρκου δεν διαθέτει σήμερα χώρους για κατασκήνωση. Σε πρώτη φάση, το Σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία ενός χώρου για κατασκήνωση με έκταση 50 στρεμμάτων. Μια

πιθανή θέση είναι το υπάρχον δάσος με τις λεύκες αριστερά της εθνικής οδού από το Προκόπι προς το Μαντούδι (βλ. χάρτες).

Β. Για τις θέσεις για τροχόσπιτα (ρυμουλκούμενα ή αυτοκίνητα) οι προτεινόμενοι κανόνες είναι οι εξής:

- 1) γενικά, η στάθμευση επιτρέπεται σε χώρους σταθμεύσεως που ανήκουν σε χώρους προσωρινής διαμονής, οι οποίοι είναι κατάλληλα σηματοδοτημένοι
- 2) ο μέγιστος αριθμός επισκεπτών σε κάθε θέση είναι έξι άτομα, εκτός από ειδικές περιπτώσεις για τις οποίες θα χορηγείται άδεια από την Υπηρεσία του Πάρκου
- 3) η προσωρινή στάθμευση επιτρέπεται επίσης σε άλλους χώρους σταθμεύσεως, οι οποίοι θα πρέπει να καθορισθούν από την Υπηρεσία του Πάρκου σε ζώνες όπου το περιβάλλον δεν απειλείται να αλλοιωθεί και οι οποίες είναι εύκολο να ελέγχονται. Οι θέσεις αυτές πρέπει να είναι κατάλληλα σηματοδοτημένες
- 4) πρέπει να δημιουργηθούν χώροι σταθμεύσεως και προσωρινής διαμονής εφοδιασμένοι με βόθρους, όπου να είναι δυνατή η εκκένωση των WC των τροχόσπιτων (και των τουριστικών λεωφορείων).

Θέσεις:

Σε πρώτη φάση προβλέπεται η δημιουργία θέσεων για τροχόσπιτα κοντά στο χωριό Δαφνούσα. Πρόσθετες θέσεις για τροχόσπιτα θα δημιουργηθούν στην συνέχεια σε άλλα σημεία, στο βαθμό που αυξάνεται το τουριστικό ρεύμα, με κριτήριο πάντα την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον.

Γ. Όσον αφορά την ελεύθερη κατασκήνωση σε σκηνές, η περιοχή του Πάρκου είναι δυνατόν να φιλοξενεί έναν περιορισμένο αριθμό ατόμων, κυριώς πεζοπόρων, των οποίων η διαμονή διαρκεί αρκετές ημέρες. Η ελεύθερη κατασκήνωση, έξω από τους οργανωμένους χώρους πρέπει ωστόσο να υπόκειται στους εξής κανόνες:

- 1) η προσωρινή κατασκήνωση (48 ώρες) σε χώρους προσωρινής διαμονής εφοδιασμένους με WC ή με βόθρους για την εκκένωση των χημικών WC επιτρέπεται για το πολύ 6 σκηνές, εκτός από ειδικές περιπτώσεις για τις οποίες θα χορηγείται ειδική άδεια από την Υπηρεσία του Πάρκου.
- 2) η προσωρινή κατασκήνωση (48 ώρες) σε χώρους εκτός των σηματοδοτημένων χώρων και των χώρων προσωρινής διαμονής επιτρέπεται σε μεμονωμένους επισκέπτες, στους οποίους χορηγείται ειδική άδεια από την Υπηρεσία του Πάρκου.

Δ) Έλεγχος των επισκεπτών

Για τον έλεγχο των επισκεπτών στο σύνολο της περιοχής, η άδεια διαμονής χορηγείται ύστερα από γραπτή αίτηση στην Υπηρεσία του Πάρκου και/ή τις άλλες αρμόδιες υπηρεσίες. Στους επισκέπτες θα χορηγείται μια ετήσια κάρτα διαμονής (η οποία θα πρέπει να σφραγίζεται σε κάθε επίσκεψη), έναντι ενός ποσού που θα καθορισθεί από την Υπηρεσία του Πάρκου.

Η παράβαση των διατάξεων του κανονισμού λειτουργίας του Πάρκου θα συνεπάγεται την άμεση αφαίρεση --για το τρέχον εξάμηνο-- της άδειας διαμονής και την καταβολή ενός προστίμου, το ύψος του οποίου θα καθορισθεί από την Υπηρεσία του Πάρκου.

6.2 Πρόγραμμα για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικών με την ερμηνεία του φυσικού χώρου, την επιστημονική έρευνα και την περιβαλλοντική εκπαίδευση

Σε όλα τα πάρκα του κόσμου, ιδιαίτερη μέριμνα δίνεται στη δημιουργία υποδομής για τη διαρκή επιμόρφωση των επισκεπτών.

Ένας από τους κύριους στόχους του Πάρκου είναι η παροχή πληροφοριών που επιτρέπουν στον επισκέπτη να κατανοήσει τους λόγους για τη δημιουργία προστατευόμενων περιοχών, την προσπάθεια για την αλλαγή της στάσης των ανθρώπων απέναντι στο φυσικό περιβάλλον και τη δημιουργία και τη διάδοση της περιβαλλοντικής συνείδησης και αύξηση της συναίνεσης για τις επιλογές που αποβλέπουν στη διατήρηση των φυσικών πόρων.

Είναι προφανές ότι το Φυσικό Πάρκο στο Καντήλι δεν μπορεί να αποτελεί εξαίρεση: για τον λόγο αυτόν, ιδιαίτερη προσοχή έχει δοθεί στον προσδιορισμό των στοιχείων και των τοποθεσιών που προσφέρονται για "φυσιογνωστική ερμηνεία". Στόχος είναι γενικά η περιγραφή των φυσικών χαρακτηριστικών των τοποθεσιών και η μετάδοση του πνεύματος της προστασίας του περιβάλλοντος.

Στις περιοχές όπου προβλέπεται να δημιουργηθούν τουριστικές εγκαταστάσεις θα δοθεί προτεραιότητα όσον αφορά την επιλογή των παρεμβάσεων και τον προσδιορισμό των κατάλληλων θέσεων, ώστε να γίνει δυνατή η ορθολογικότερη χρήση των υφισταμένων εγκαταστάσεων και των πόρων, να αξιοποιηθούν κατά τον καλύτερο τρόπο οι μορφωτικές δυνατότητες και να μην αυξηθούν οι αλλοιώσεις του περιβάλλοντος που οφείλονται στην ανθρώπινη παρουσία.

Η προτεραιότητα αυτή θα επιτρέψει να βελτιστοποιηθεί η χρήση των πόρων και να εξομαλυνθούν τα προβλήματα που αφορούν την τεχνική διαχείριση, την επιτήρηση και την ενημέρωση των επισκεπτών.

Πρέπει ωστόσο να τονισθεί ότι ο προτεινόμενος κατάλογος εγκαταστάσεων που πρέπει να δημιουργηθούν και οι θέσεις τους δεν καλύπτει όλες τις δυνατότητες που προσφέρει η περιοχή του Πάρκου για φυσιογνωστική ερμηνεία.

Ο σχεδιασμός των μορφωτικών δραστηριοτήτων και της ροής των επισκεπτών που θα τις παρακολουθούν αποτελεί δυναμικό στοιχείο της οργάνωσης και της διαχείρισης του Πάρκου: θα αναθεωρείται τακτικά και πρέπει συνεχώς να εκσυγχρονίζεται και να τελειοποιείται.

Για τον λόγο αυτόν, ο τομέας "φυσιογνωστική ερμηνεία" θα αποτελέσει αντικείμενο ειδικού σχεδιασμού στον οποίο θα συμβάλουν εμπειρογνώμονες σε διάφορους τομείς. Το "Σχέδιο Φυσιογνωστικής Ερμηνείας" αποτελεί ένα από τα κύρια στοιχεία της συνολικής προσπάθειας σχεδιασμού των πάρκων σε χώρες όπου ο σχεδιασμός φυσικών πάρκων βασίζεται σε μακρόχρονη πείρα.

Το σχέδιο δραστηριοτήτων φυσιογνωστικής ερμηνείας που προτείνεται στην παρούσα μελέτη είναι στοιχειώδες.

Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ως αφετηρία για την κατάρτιση ενός ουσιαστικού "σχεδίου ερμηνείας" στο οποίο θα καθορίζονται οι χρήσεις γης για τουριστικούς και μορφωτικούς σκοπούς, θα προσδιορίζονται οι κατηγορίες επισκεπτών του Πάρκου και θα προτείνονται τα

μέσα και οι μέθοδοι επικοινωνίας που πρέπει να χρησιμοποιηθούν.

Το προτεινόμενο σχέδιο περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία, η θέση των οποίων σημειώνεται στους χάρτες (Χάρτης 4):

- Κέντρα επισκεπτών
- Μονοπάτια
- Εκπαιδευτικές περιοχές/σημεία φυσιογνωστικής ερμηνείας.

Για την πληρέστερη αξιοποίηση της περιοχής του Πάρκου με βάση τους τουριστικούς και τους μορφωτικούς στόχους και για τη διεθνή του αναγνώριση, έχουν σχεδιασθεί να δημιουργηθούν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα οι εξής εγκαταστάσεις:

- "Μουσείο" του Πάρκου
- Δενδρώνας/Πειραματικά φυτώρια δένδρων
- Περιφραγμένος χώρος για άγρια ζώα.

Οι στόχοι, τα κριτήρια για τη δημιουργία, οι κατευθυντήριες γραμμές οι λειτουργίες του Κέντρου Επισκεπτών και οι προτάσεις για τη θέση των παραπάνω εγκαταστάσεων περιγράφονται στις ακόλουθες παραγράφους:

6.2.1 Τα Κέντρα Επισκεπτών

Τα Κέντρα Επισκεπτών αποτελούν μέσα για τη "μύηση" των επισκεπτών στο περιβάλλον του Πάρκου. Εδώ θα παρέχεται στους επισκέπτες η ευκαιρία μιας πρώτης γνωριμίας με την περιοχή και τα αξιοθέατα που περιλαμβάνει.

Τα Κέντρα Επισκεπτών θα παρέχουν επίσης υπηρεσίες και πληροφορίες που θα συμβάλουν στην καλύτερη χρησιμοποίηση του Πάρκου. Ο επισκέπτης θα ενημερώνεται σχετικά με τα θέματα που αφορούν τη διαμονή του, τα τουριστικά προγράμματα και τα προγράμματα φυσιογνωστικής ερμηνείας, θα έχει τη δυνατότητα να αγοράσει ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές και την πρόσβαση σε αυτές, να σχεδιάσει μια περιήγηση με συνοδεία οδηγού επιλέγοντας μια από τις πολυάριθμες διαδρομές στο Πάρκο, να αγοράσει εκλαϊκευμένα μορφωτικά φυλλάδια που θα τον βοηθήσουν να εμβαθύνει τις γνώσεις του για την περιοχή. Στα Κέντρα, ο επισκέπτης θα έχει επίσης τη δυνατότητα να προμηθεύεται τις άδειες για τις ελεγχόμενες δραστηριότητες στο Πάρκο, όπως είναι η κατασκήνωση, η συλλογή μανιταριών κτλ. Από διαχειριστική άποψη, τα Κέντρα Επισκεπτών αποτελούν κυρίως μέσα για την ενθάρρυνση ορθής προσέγγισης του φυσικού περιβάλλοντος και μια υπηρεσία που θα ρυθμίζει την πρόσβαση στους σπουδαιότερους χώρους φυσικής, αισθητικής, ιστορικής και πολιτισμικής σημασίας στην περιοχή του Πάρκου και θα παρέχει τις πληροφορίες που θα επιτρέπουν την ερμηνεία των στοιχείων των χώρων αυτών.

Συνεπώς, είναι προφανές ότι το Κέντρο Επισκεπτών πρέπει να συμβάλει στη δημιουργία μιας νέας νοοτροπίας στους επισκέπτες του Πάρκου, η οποία θα ξεπερνά την απλή επιθυμία ενός περιπάτου στη φύση.

Το Πάρκο διαθέτει έναν τεράστιο περιβαλλοντικό πλούτο και ο επισκέπτης πρέπει να διαπαιδαγωγείται από την πρώτη στιγμή, ώστε να προσεγγίζει τον πλούτο αυτόν με τρόπο που